

Praha 4. 10. 2007

48

Vrozené vady u narozených v roce 2005

Congenital malformations in births in year 2005

Souhrn

V roce 2005 se v České republice narodilo 3 805 dětí s vrozenou vadou, což představuje 372 narozených s vrozenou vadou na 10 000 narozených. Častěji se vrozené vady vyskytují u chlapců než u dívek a u dětí matek ve vyšších věkových skupinách. Nejčastějšími vrozenými vadami byly vrozené vady srdeční, u chlapců pak také vady pohlavních orgánů.

Summary

There were 3 805 children born with congenital malformation in the Czech Republic in 2005, which represents 372 births with CM per 10 000 births. Congenital malformations occur more frequently in boys than in girls and in children of mothers in older age groups. Most frequent CM were heart diseases, and in boys also malformations of genital organs.

V roce 2005 byla v České republice do prvních narozenin dítěte diagnostikována vrozená vada (VV) u 3 805 narozených dětí z celkového počtu 102 211 živě narozených dětí. Na deset tisíc živě narozených tak připadlo 372 narozených s vrozenou vadou, tedy téměř každé 27. dítě. Jedná se jak o vrozené vady velice závažné, tak i o vady, které při dobré lékařské péči nemusí mít na kvalitu života téměř žádný či jen minimální vliv. Některé děti (necelá 23 % dětí s VV) se narodily i s více vadami najednou. Celkem bylo u zmíněných 3 805 dětí zjištěno 5 338 vrozených vad.

Vzhledem ke snaze sjednotit informace, které o vrozených vadách ÚZIS ČR poskytuje, s informacemi poskytovanými mezinárodními organizacím, došlo v roce 2004 ke změně zpracování publikovaných dat o vrozených vadách. V této pozměněné řadě jsou zpracovávány údaje o vrozených vadách u dětí narozených v daném kalendářním roce, které byly zjištěny do 1 roku jejich věku. Proto dochází ke zveřejnění údajů s ročním zpožděním, aby bylo možné zahrnout všechny děti, i ty narozené koncem roku, u kterých se vrozená vada zjistí až těsně před prvními narozeninami.

V průběhu evidence se kromě toho měnil samotný předmět sledování. Od roku 1965 se sledovalo vybraných 36 vrozených vad, v roce 1975 se výběr rozšířil na 60 a od 1. 1. 1994 se sledují všechny vrozené vady zařazené do XVII. kapitoly Mezinárodní klasifikace nemocí u dětí do dokončeného 15. roku života (tj. do 15. narozenin) a u mrtvě narozených dětí. V roce 1996 se začaly evidovat také vady zjištěné pomocí prenatální diagnostiky u plodů a od roku 1997 také vady uvedené mimo XVII. kapitolu Mezinárodní klasifikace nemocí. Zdrojem informací se od roku 2000 stalo vedle hlášení „Vrozená vada plodu nebo dítěte“ také hlášení „Zpráva o novorozenci“, kde jsou případné vrozené vady také

evidovány. Vlivem těchto změn je poměrně obtížné posoudit dlouhodobý vývoj incidence vrozených vad (viz graf Vývoj počtu živě narozených s vrozenou vadou). Zdánlivý nárůst může být způsoben pouze rozšířením sledování, lepší evidencí a diagnostikou.

Pohlaví dítěte a věk matky je výraznou charakteristikou incidence vrozených vad. Více se s vrozenými vadami rodí chlapci než dívky, a toto pravidlo se potvrdilo ve všech sledovaných letech. V roce 2005 připadlo na deset tisíc živě narozených chlapců 430 chlapců s vrozenou vadou a na deset tisíc živě narozených dívek 311 dívek s vrozenou vadou. Současně také platí, že čím starší matka je, tím vyšší je riziko vrozené vady u dítěte. Stejně tak jsou ovšem rizikovou skupinou velmi mladé matky do 19ti let. Matkám ve věku 30 až 34 let se narodilo nejméně dětí s vrozenou vadou na deset tisíc živě narozených (viz graf Živě narození s vrozenou vadou podle věku matky). Skupinou s druhou nejnižší incidencí vrozených vad byly v roce 2005 ženy ve věku 25–29 let. Nejrizikovější skupinou z hlediska počtu živě narozených dětí s vrozenou vadou připadajících na deset tisíc živě narozených jsou ženy ve věku nad 45 let.

Prvenství z hlediska počtu vrozených vad na deset tisíc živě narozených zaujímá v tomto roce Karlovarský kraj (773) následovaný krajem Moravskoslezským (623). Naopak nejnižší počet VV na deset tisíc živě narozených dětí měl kraj Jihomoravský (379).

Nejčastějšími vrozenými vadami u živě narozených dětí byly vrozené vady srdeční Q20–Q26. Nějakou srdeční vadou bylo postiženo 1 021 chlapců a 1 041 děvčátek. U chlapců byly dále poměrně časté vady pohlavních orgánů (Hypospadiie Q54 a Nese-stouplé varle Q53). U dívek zase převládaly Vrozené deformity nohou (Q66) a Vrozené deformity kyčle (Q65), které se u chlapců vyskytovaly v mnohem menší míře. S Downovým syndromem (Q90) se v roce 2005 narodilo 25 chlapců a 28 dívek.

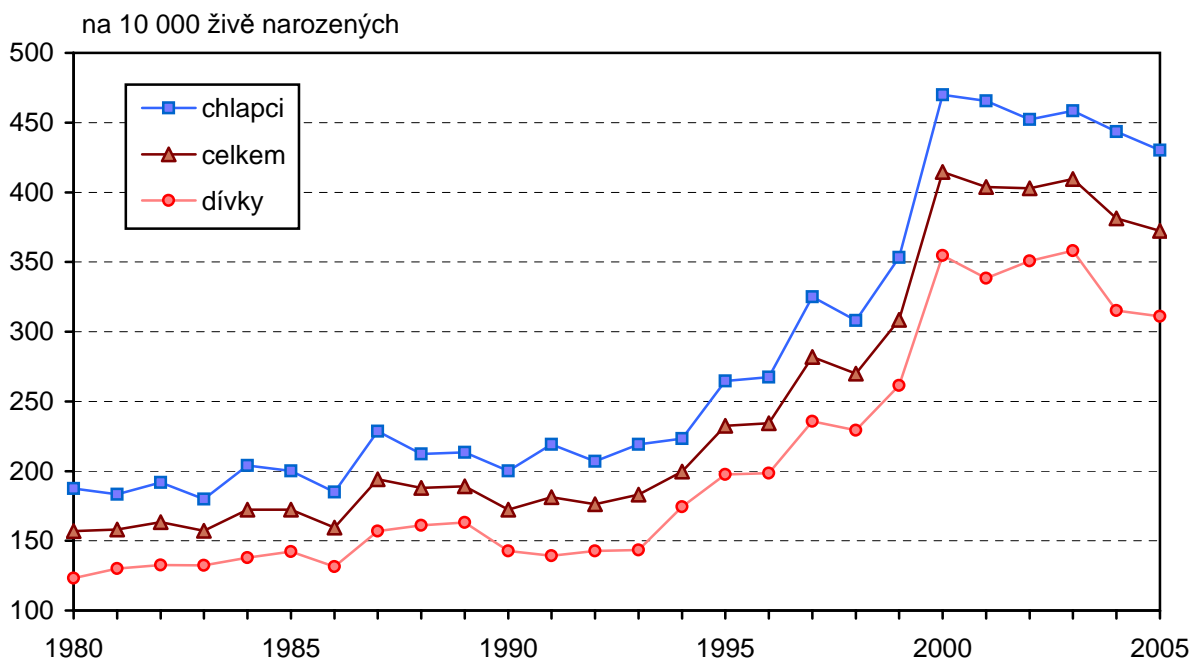
V letech 2005 a 2006 bylo také nově diagnostikováno a dohlášeno 381 vrozených vad zjištěných u 291 dětí, které se narodily dříve (mezi roky 1990 a 2004). Také u těchto dětí se z velké většiny jednalo o vrozené vady srdeční.

Ve sledovaném roce (2005) se díky metodám prenatální diagnostiky podařilo odhalit vrozené vady plodu u 570 těhotných. Téměř tři čtvrtiny těchto těhotenství s často velice závažným poškozením plodu byly na žádost ženy ukončeny interrupcí.

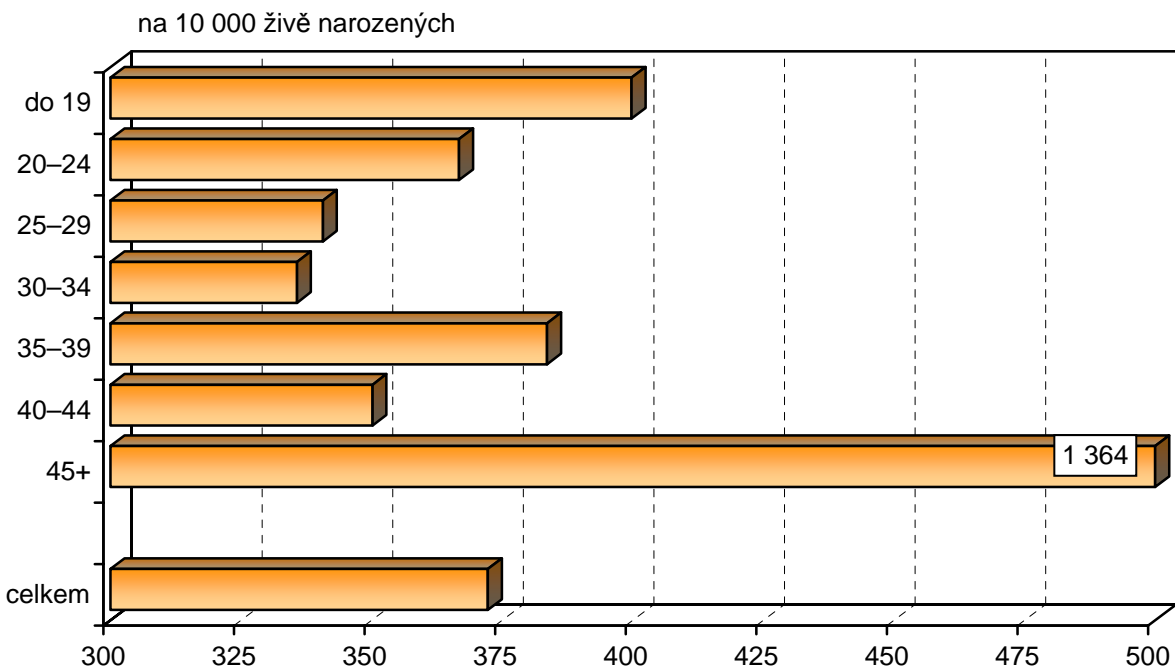
Složitou záležitostí je zhodnocení pozice České republiky v incidenci vrozených vad na mezinárodním poli. Velice totiž záleží na kvalitě sledování, na tom, zda jsou hlášení povinná, zda zahrnují celou zemi nebo jen určité oblasti nebo nemocnice a v neposlední řadě na kvalitě diagnostiky a také zdravotnické statistiky v té které zemi. Česká republika patří mezi země se spíše vyšším počtem narozených s vrozenou vadou na 10 000 narozených, stejně jako Dánsko, Norsko, Island, což je způsobeno vysokou kvalitou diagnostiky a zdravotnické statistiky. Vysoký počet narozených dětí s vrozenou vadou mají také Rumunsko nebo Srbsko, v tomto případě jde ale o země s horší kvalitou sledování a diagnostiky a v případě zlepšení této kvality by se ještě více počet narozených s vrozenou vadou zvýšil.

Vypracovala: Mgr. Jana Wiesnerová

Vývoj počtu živě narozených s vrozenou vadou podle pohlaví

Živě narození s vrozenou vadou podle věku matky

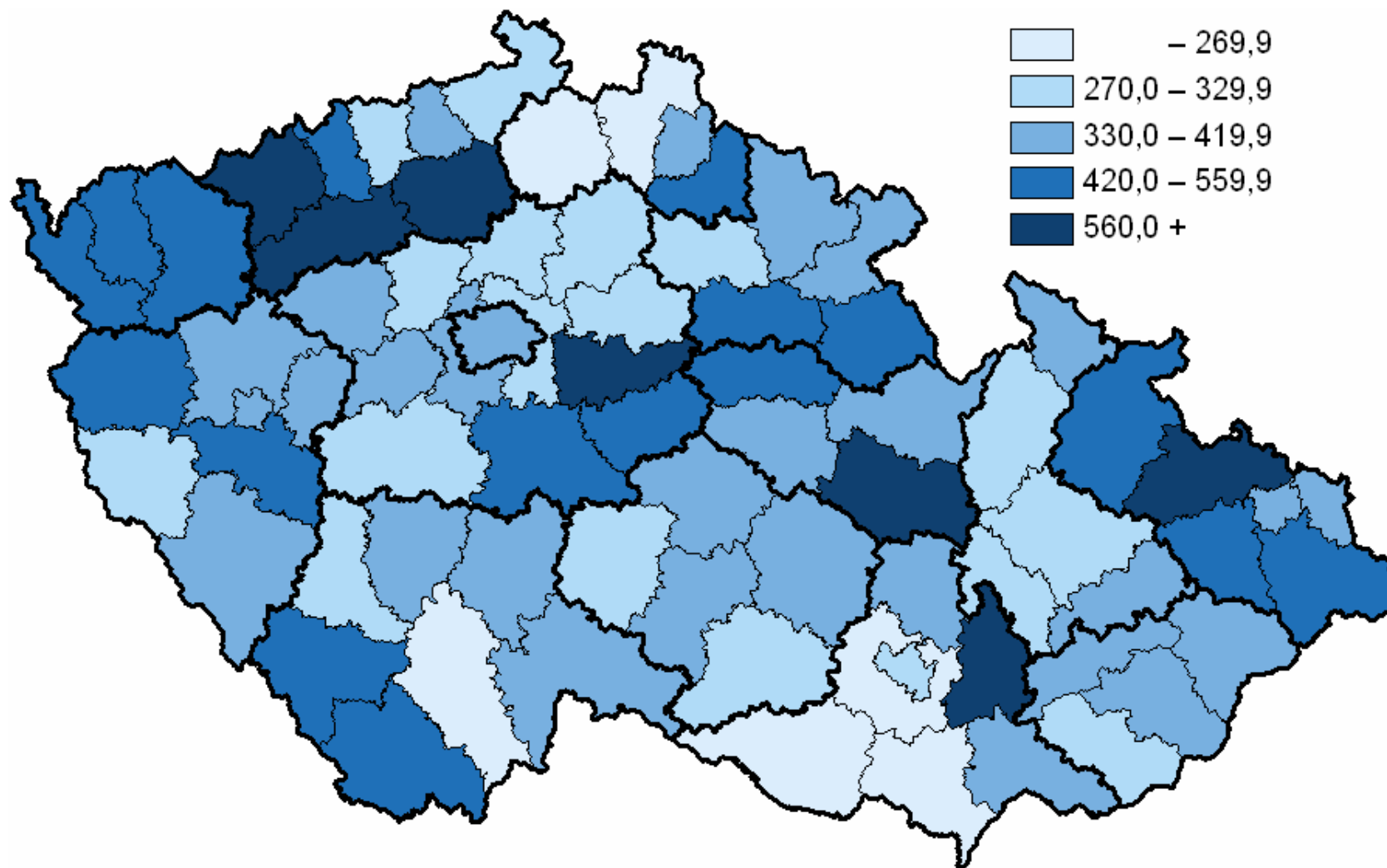
Vybrané vrozené vady u živě narozených absolutně a v přepočtu na 10 000 živě narozených

Druh vady	Kód dg. (MKN-10)	Nově hlášené vrozené vady					
		absolutně			na 10 000 živě narozených		
		celkem	chlapci	dívky	celkem	chlapci	dívky
Vrozené vady srdeční	Q20-Q26	2 062	1 021	1 041	201,7	194,7	209,2
Nesestouplé varle	Q53	276	276	x	27,0	52,6	x
Hypospadiie	Q54	339	339	x	33,2	64,6	x
Vrozené obstrukční defekty ledvinové pánvičky a vrozené vady močového	Q62	266	187	79	26,0	35,7	15,9
Vrozené deformity kyčle	Q65	102	24	78	10,0	4,6	15,7
Vrozené deformity nohou	Q66	334	171	163	32,7	32,6	32,8
Downův syndrom	Q90	53	25	28	5,2	4,8	5,6
Ostatní		1 906	1 078	828	186,5	205,5	166,4
Celkem		5 338	3 121	2 217	522,3	595,0	445,6
Živě narození s vrozenou vadou		3 805	2 257	1 548	372,3	430,3	311,1

Počty živě narozených s vrozenou vadou a počty vrozených vad podle pohlaví a kraje bydliště v přepočtu na 10 000 živě narozených

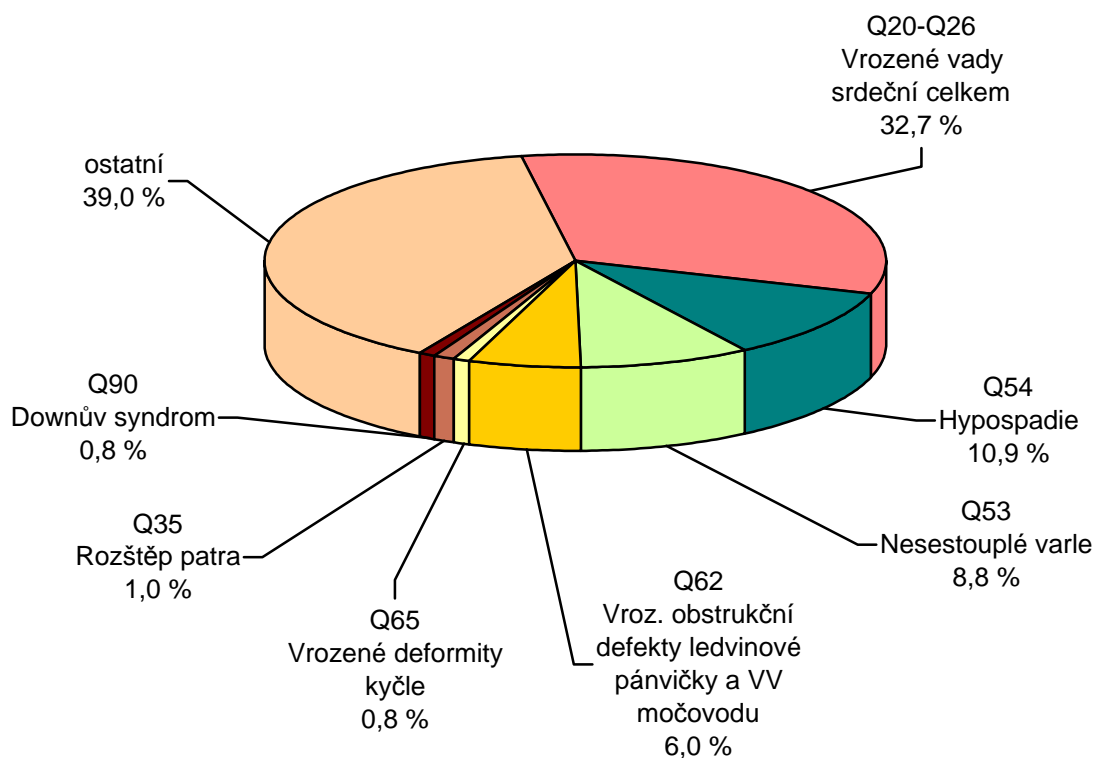
Okres, kraj	Narození s vrozenou vadou			Vrozené vady		
	na 10 000 živě narozených			na 10 000 živě narozených		
	chlapci	dívky	celkem	chlapci	dívky	celkem
Hl. m. Praha	454,2	327,0	391,0	597,2	451,8	525,0
Středočeský kraj	406,4	344,1	376,5	601,6	507,5	556,4
Jihočeský	364,3	268,5	317,7	503,6	349,0	428,6
Plzeňský kraj	411,5	315,1	365,5	566,3	557,3	562,0
Karlovarský kraj	687,7	425,2	560,7	989,7	541,8	773,1
Ústecký kraj	432,6	290,1	363,3	579,7	443,4	513,5
Liberecký kraj	360,4	294,3	327,8	545,3	446,1	496,4
Královéhradecký kraj	408,2	289,8	351,5	539,6	386,4	466,2
Pardubický kraj	522,2	359,9	444,1	687,1	461,5	578,5
Vysočina	364,6	283,1	325,4	508,9	361,1	437,9
Jihomoravský kraj	316,4	229,4	273,6	424,3	331,4	378,5
Olomoucký kraj	464,8	243,3	355,8	665,4	381,3	525,6
Zlínský kraj	387,4	359,8	373,9	511,9	586,5	548,5
Moravskoslezský	537,5	364,5	453,3	756,7	482,6	623,3
ČR - celkem	430,3	311,1	372,3	595,0	445,6	522,3

Průměrný počet živě narozených s vrozenou vadou na 10 000 živě narozených
(za období 2001 - 2005)

Struktura vrozených vad u živě narozených

Chlapci

Struktura vrozených vad u živě narozených

Dívky

